

fulle afsiges paa Grund af den Kundskab, man maatte kunne indhente om dem ved den flygtige Prøve i den nye Skole. Jeg troer, at her er et Punkt, som man meget vel maa agte paa; man maa nemlig erindre, at Rønne Skole for Fremtiden skal være en Realskole, hvormed der skal være forbunden en lærd Underviisning. Men den lærde Underviisning bliver altid det Underordnede; Et af To maa absolut stee: enten maa den lærde Underviisning begynde et Aar tidligere, eller ogsaa maa den begynde med langt mindre Kraft end i de ubvidede Skoler. Men, hvis man sætter nogen Tillid til, at den reale Dannelse skal kunne have nogen Indflydelse paa de Disciple, som have gennemgaaet den, saa at de lettere og grundigere skulle kunne sætte sig ind i den lærde Dannelse, saa maa man vel huske paa, at Disciplen maa tage det i Dpløbet. Det vil vel være ganske klart, at af to Disciple i samme Alder, af hvilke den ene har frekventeret en ubvidet lærd Skole, den anden derimod en Realskole, vil Disciplen i Realskolen staae tilbage i Græsk og Latin for Disciplen i den lærde Skole. Jeg troer, at, hvis der bliver en god og fornuftig Realskole i Rønne, saa ville de Disciple, der fra denne overgaae i en af de øvrige ubvidede Skoler, staae tilbage i de Fag, der høre til den egentlige lærde Underviisning, for den lærde Skoles Disciple, og at der, netop med Hensyn til de gamle Sprog, endnu vil være en Deel, der maa tages i Dpløbet i de sidste Aar. Men hertil kommer endnu een Betænkelighed, der for mig har temmelig Meget at sige. Man har erkjendt, at den store Mængde af Gjenstande, hvori Disciplene skulle underkaste sig en Prøve, foraarsager, at denne Prøve ikke godt vil kunne affholdes paa eengang ved een Examen, og man har derfor anseet det for hensigtsmæssigt at dele Examen i to Dele. Jeg troer nu, at, naar man vil fordre, at Disciplene skulle underkaste sig en Examen i den nye Skole, hvortil de gaae over, vil denne Examen ikke blive lidet byrdefuldere end den, de ellers vilde have havt at underkaste sig, naar de vare blevne i Rønne. Det er nemlig klart, at det med Hensyn til den første Deel af Afgangsexamen kan maastee blive omtrent lige vanskeligt at underkaste sig Examen i Rønne

og i en anden Skole; men med Hensyn til de øvrige Fag vil det visstelig være eens. Rønne Skole vil nemlig ikke fordre Mere i disse Fag af sine Disciple, end hvad der er læst i de sidste Skoleaar; men gaae Disciplene over til en anden Skole, vil man vistnok der fordre langt Mere. Jeg troer nu, at Enhver, der er noget bekendt med vore Skoleforhold, vel maa vide, at vore Disciple lide Meget under den store Mængde af Arbejde med den store Mængde af Gjenstande. Det kan i dette Nærværelse maastee vanskeligt være anderledes, end det er; det vilde vel i det Høieste kun være nogle Smaaforandringer, der kunde stee; men jeg troer, at man i enhver mulig Henseende skal være meget vel betænkt paa, ikke at forøge Byrden. Jeg troer altsaa, det er unaturligt at lade Disciplene tage denne Examen i den nye Skole, jeg troer, at det er forbunden med mange Vanskeligheder og Besværligheder for dem, saaledes at henvise dem til nye Lærere, for at underkaste sig Examen hos disse, og jeg troer endelig, at der i Virkeligheden ikke vil kunne anføres væsentlige Grunde derfor, eller det vil kunne paavises, med hvilke Ulemper det skulde være forbundet for en Skole, at en saadan Discipel uden Prøve gif over i den. Det Værste, der i saa Henseende kunde stee, var, at Disciplen ikke kunde følge med, men det er Noget, der af og til skeer i enhver Skole, at man har Disciple, der i Begyndelsen ikke kunne følge med, men som i Løbet af nogle Maaneder indhente det Forsømte, og siden blive meget slinke Disciple. Jeg troer, at man saameget snarere maa tage denne Side af Sagen i Betragtning, som man kan være vis paa — idetmindste er det for mig fuldkommen klart — at det ikke nytter Noget at søge den lærde Underviisning i Rønne Skole, uden at han er et mere begavet Menneske; thi den Vel, han der faaer at vandre, vilde sandelig blive en temmelig besværlig. Jeg kan derfor, som sagt, ikke Andet end holde paa mit oprindelige Forslag, og jeg vil bede den ærede Forsamling at stemme derfor. Jeg kan ikke bringe det over min Samvittighed, om jeg maa bruge dette Udtryk, at stemme for det andet Forslag. Jeg gjør ingen Bebrejdelser imod dem, der have en anden Mening; men da jeg selv har be-